

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 12. toukokuuta 2023
(OR. en)

9111/23

LIMITE

TELECOM 133
COMPET 417
MI 381
CODEC 806

Toimielinten välinen asia:
2023/0046(COD)

ILMOITUS

Lähtettäjä: Puheenjohtajavaltio

Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto

Kom:n asiak. nro: 6845/23

Asia: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi toimenpiteistä gigabittitason sähköisten viestintäverkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämiseksi ja direktiivin 2014/61/EU kumoamisesta (gigabitti-infrastruktuurisäädös)
– Tilanneselvitys

I JOHDANTO

1. Komissio hyväksyi 23. helmikuuta 2023 ehdotuksen asetukseksi toimenpiteistä gigabittitason sähköisten viestintäverkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämiseksi ja direktiivin 2014/61/EU kumoamisesta (gigabitti-infrastruktuurisäädös)¹.
2. Komissio on julkaissut ehdotuksen osana yhteyksiä koskevia aloitteita yhdessä gigabittisuositusehdotuksen kanssa, jossa kansallisille sääntelyviranomaisille annetaan ohjeita huomattavan markkinavoiman omaaville markkinatoimijoille asetetuista velvoitteista, sekä sähköisen viestinnän alan ja sen infrastruktuurin tulevaisuudesta käynnistetyn valmisteleavan kuulemisen kanssa.

¹ Asiak. 6845/23.

3. SEUT-sopimuksen 114 artiklaan perustuvan ehdotuksen päätavoitteena on alentaa sähköisen viestinnän perusrakenteiden käyttöönotosta aiheutuvia tarpeettoman korkeita kustannuksia, jotka johtuvat osittain verkkojen käyttöönoton tai parantamisen edellyttämistä lupamenettelyistä. Nämä menettelyt ovat edelleen monimutkaisia, joskus pitkiä ja erilaisia eri jäsenvaltioissa. Ehdotuksella pyritään myös nopeuttamaan verkkojen käyttöönottoa, takaamaan oikeusvarmuus ja avoimuus kaikille osallisille talouden toimijoille sekä tehostamaan yleisten sähköisen viestinnän verkkojen operaattoreiden suunnittelu- ja käyttöönottoprosesseja. Ehdotuksessa käsitellään myös kiinteistön fyysisen infrastruktuurin käyttöönottoa ja käyttömahdollisuuksia. Ehdotuksen odotetaan helpottavan rajatylittäviä sovelluksia, jotka tarvitsevat kaikkialla käytettävissä olevaa erittäin suuren kapasiteetin verkkoa, ja antavan sidosryhmille, sähköisen viestinnän operaattoreille, laitevalmistajille tai maa- ja vesirakennusyhtiöille paremmat mittakaavaedut.
4. Euroopan parlamentissa teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta (ITRE) on nimetty gigabitti-infrastruktuurisäädöstä koskevista neuvotteluista vastaavaksi valiokunnaksi. Esittelijä on Euroopan parlamentin jäsen Alin Mituta (Renew Europe, RO). Euroopan parlamentin neuvotteluvaltuutuksen tarkoitettu hyväksymisajankohta on vuoden 2023 viimeinen neljännes.
5. Sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa ja Euroopan alueiden komiteaa pyydettiin antamaan ehdotuksesta lausuntonsa.

II KÄSITTELY NEUVOSTOSSA

6. Neuvostossa televiestintä- ja tietoyhteiskuntatyöryhmälle on annettu tehtäväksi tarkastella ehdotusta. Työryhmä aloitti ehdotuksen käsittelyn 7. maaliskuuta 2023. Valtuuskunnat keskustelivat ehdotuksen säännöksistä varhaisessa vaiheessa seitsemässä kokouksessa, jotka pidettiin 2. toukokuuta 2023 mennessä, sekä komission yksityiskohtaisesti esittelemistä vaikutustenarvioinnista sekä artikloista ja johdanto-osan kappaleista.
7. Tämänhetkisessä tilanteessa puheenjohtajavaltio Ruotsi on pyytänyt jäsenvaltioita esittämään yksityiskohtaiset huomautuksensa ehdotuksesta.

8. Jäsenvaltiot ovat yleisesti ottaen suhtautuneet myönteisesti ehdotukseen ja tavoitteisiin, jotka koskevat erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönottoa ja kustannusten alentamista, yhdenmukaisempia prosesseja ja nykyisen laajakaistayhteyksien kustannusten vähentämistä koskevan direktiivin puutteiden korjaamista. Tähän mennessä käydyissä yksityiskohtaisissa keskusteluissa on käynyt ilmi joitakin asioita, joihin puheenjohtajavaltion on kiinnitettävä erityistä huomiota laatiessaan kompromissiehdotusta valtuuskunnille. Näitä aloja ovat erityisesti seuraavat:

a) Hiljainen hyväksyntä

Ehdotus sisältää yksityiskohtaiset säännöt lupien ja asennusoikeuksien myöntämismenettelystä. Siinä esitetään, että jos toimivaltaisen viranomaisen puolesta tapahtuva lupamenettely viivästyy perusteettomasti, lupa katsotaan myönnettyksi.

Useat jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet, että tällainen järjestelmä lupien hiljaiseksi hyväksymiseksi voi olla ristiriidassa niiden perustuslaillisten järjestelyjen kanssa, jotka koskevat niiden paikallisviranomaisten itsemääräämisoikeutta ja toimivallan laajuutta, ja joissakin tapauksissa se voi myös olla ristiriidassa kolmansien henkilöiden omistusoikeuksien kanssa. Sen vuoksi jäsenvaltioiden on tutkittava tarkemmin tämän säännöksen yhteensopivuutta kansallisen lainsäädäntönsä kanssa. Koska hiljaisen hyväksynnän oikeudellinen luonne on arkaluonteinen, siihen liittyviä määritelmiä saatetaan joutua tarkentamaan ehdotuksessa.

b) Kriittistä infrastruktuuria koskevista töistä ilmoittaminen

Ehdotuksessa edellytetään, että verkon ylläpitäjät asettavat saataville tiedot fyysisissä infrastruktuureissaan suunnitelluista rakennusteknisistä töistä. Jäsenvaltioiden on kuitenkin yksilöitävä asianmukaisesti perustelluista ja oikeasuhteisista syistä sellaiset rakennustekniset työt, jotka koskisivat kriittistä kansallista infrastruktuuria tai kansallista turvallisuutta, ja perusteltava, miksi näihin rakennusteknisiin töihin ei sovelleta tätä velvoitetta. Ehdotuksessa esitetään, että tällaiset tiedot on julkaistava keskitetyn tietopisteen kautta ja ilmoitettava komissiolle.

Jotkin jäsenvaltiot pidättyisivät asettamasta saataville kriittisiä kansallisia infrastruktuureja koskevia töitä tai asennuksia taikka niiden ilmoittamisesta komissiolle. Lisäksi jäsenvaltioilla ja kriittisen infrastruktuurin ylläpitäjillä on myös kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevan direktiivin² mukaisia velvoitteita, joten gigabitti-infrastruktuurisäädöksen ja mainitun direktiivin säännösten välistä vuorovaikutusta on tarkasteltava lähemmin.

c) Ehdotuksen oikeudellinen muoto

Ehdotuksen oikeudellisessa muodossa on luovuttu laajakaistayhteyksien kustannusten vähentämistä koskevan direktiivin eli ehdotuksen korvaaman direktiivin muodosta. Tämä puoltaa välittömästi sovellettavaa asetusta ja tarkoituksena on lisätä yhdenmukaistamista. Komissio katsoo, että välitön vaikutus on olennaisen tärkeä kaupallisten neuvottelujen kannalta, sillä se vähentää investointiriskejä ja lisää ennustettavuutta markkinatoimijoiden kannalta sekä auttaa välttämään tarpeettomia viivästyksiä verkon käyttöönotossa.

Jotkin jäsenvaltiot ovat tuoneet esiin, että oikeudellisen muodon muuttuminen voi aiheuttaa ongelmia maissa, joissa on liittovaltiojärjestelmä ja joissa ehdotuksen aiheeseen liittyvät eri säännökset voivat vaihdella alueittain. Välitön sovellettavuus herättää myös kysymyksen siitä, voidaanko taata riittävä joustavuus niille jäsenvaltioille, jotka haluavat tarvittaessa ylittää tämän ehdotuksen vaatimukset, tai ottaa huomioon niiden kansalliset erityisolosuhteet.

d) Ohjaus ja täytäntöönpanovalta

Ehdotuksessa annetaan komissiolle mahdollisuus antaa ohjeita rakennusteknisten töiden koordinoitua ja sekä olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin että kiinteistön infrastruktuurin käyttöoikeutta koskevien säännösten soveltamisesta. Siinä annetaan komissiolle valtuudet täsmentää täytäntöönpanosäädöksellä käyttöönottoluokat, jotka vapautetaan lupamenettelyistä jäsenvaltioissa.

² Direktiivi (EU) 2022/2557 kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä.

Jotkin jäsenvaltiot eivät ole yhtä mieltä siitä, että komission olisi annettava ohjeita näistä kysymyksistä, tai katsovat, että vaihtoehtoisesti Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen (BEREC) antama ohjeistus voisi olla hyödyllisempi. Lisäpohdintaa edellyttää myös se, että komissiolle annettaisiin täytäntöönpanovalta määritellä vapautukset lupamenettelyistä jäsenvaltioissa.

e) Keskitetyt tietopisteet

Koska useilla jäsenvaltioilla on jo tietopisteitä koskevia toimivia ratkaisuja alueellisella ja kansallisella tasolla, ne tarvitsevat lisäselvennyksiä muun muassa siitä, mitä lupamenettelyn osatekijöitä keskitetyn tietopisteen olisi käsiteltävä, mitkä ovat verkkoon pääsyä koskevat yksityiskohdat ja kuka omistaa keskitetyn tietopisteen kautta sähköisessä muodossa toimitetut tiedot, mitkä ovat kustannukset ja se aika, jonka jäsenvaltiot tarvitsevat näiden tietopisteiden perustamiseksi ja käyttämiseksi.

f) Teknologianeutraalius

Kiinteistön fyysistä infrastruktuuria koskevat säännökset edellyttävät kuitukaapelien asentamista koaksiaalikaapeleita lukuun ottamatta. Jotkin jäsenvaltiot haluaisivat sisällyttää ne myös ehdotukseen ja välttää poissulkevia viittauksia kuitukaapeleihin, käyttäen sen sijaan teknologianeutraaleja termejä ja esimerkiksi laatua tai nopeutta koskevia vaatimuksia. Neutraalilla lähestymistavalla vältettäisiin myös se, että sertifiointijärjestelmää ja sen tuloksena saatavaa merkkiä nimitettäisiin ”kuituvalmiiksi”.

9. Puheenjohtajavaltio Ruotsi aikoo jatkaa tämän ehdotuksen käsittelyä omalla kaudellaan ja valmistelee sen sujuvaa siirtämistä tulevalle puheenjohtajavaltiolle Espanjalle.

III LOPUKSI

Pysyvien edustajien komiteaa pyydetään panemaan merkille tämä puheenjohtajavaltion tilanneselvitys, jotta se voidaan toimittaa televiestintäkokoonpanossa kokoontuvan liikenne-, televiestintä- ja energianeuvoston 2. kesäkuuta 2023 pidettävään istuntoon.